

Minun Afrikkani – Intohimona työ, jolla on väliä – URAJUTTUJA osa 3

Mihin ammatillinen koulutus voi viedä ja millaisiin töihin sen kautta voi päästä? Jokaisessa jaksossa juontaja Maija Peltomäen vieraaksi saapuu yksi ammattikoulun käynyt tai sitä käyvä henkilö kertomaan oman uratarinansa. Miten haaveista tuli totta vai tuliko sittenkään? Sarja on tuotettu osana Keski-Suomen Ely-keskuksen rahoittamaa (ESR) Satauraa ammatillisesta! -hanketta. Maijan vieraaksi saapuu Janica Virkkunen. Hän on suorittanut kolmen tutkinnon paketin turvallisuusosalta ensin ammatillisessa koulutuksessa ja sittemmin ammattikorkeakoulussa. Hän työskentelee paikallisvartijana suurteollisuuden kohteissa. Janican tavoite on aina ollut merkityksellisen työn tekeminen. Tämä tavoite on vienyt hänet mm. turvallisuusalan vapaaehtoistyöhön Itä-Afrikkaan. Mitä Janica teki Afrikassa? Millaisia neuvoja hän antaa vapaaehtoistyöhön haluaville? Mikä on parasta ja haastavinta vartijan työssä?

Äänitteen kesto: 20 min

MP: Maija Peltomäki, juontaja

JV: Janica Virkkunen, vieras

[tunnusmusiikki alkaa soida]

MP: Hei, tervetuloa kuuntelemaan URAJUTTUJA podcastia. Minä olen Maija Peltomäki ja toimin tämän Podcast-sarjan juontajana. Tämän podcastin tarkoituksena on tuoda esille monipuolisesti erilaisia uratarinoita: minne ihmiset ovat löytäneet tiensä ammatillisen koulutuksen jälkeen. Hyppää mukaan!

[tunnusmusiikki alkaa soida]

MP: Tämänkertaisena vieraana meillä on mukana Janica Virkkunen, tervetuloa.

JV: Kiitos.

MP: Ihan ensimmäiseksi voisin kysyä, eli kertoisitko jotain sun opiskelu-urastasi ja mitä olet opiskellut?

JV: Joo, mä suoritin peruskoulun jälkeen heti turvallisuusvalvojan perustutkinnon, sen kolme vuotta. Ja siihen heti perään sitten erikoisammattitutkinnon ja nyt oon valmistumisilmoitusta vaille valmis turvallisuusalan tradenomi.

MP: Eli paljon oot opiskellut.

JV: Joo. Se ois semmonen kolmen tutkinnon paketti tältä alalta.

MP: Joo. No sitten voitais vähän pureutua tohon sun työuraan, eli missä olet ollut töissä?

JV: No ennen kun 18 vuotta täytin, niin oon tehnyt vähän jos jonkinlaista työtä. Oon ollu muun muassa kerhon ohjaajana ja sitten myyntineuvottelijana parinkin eri yrityksen alla. Ja sitten siitä lähtien kun 18 vuotta on tullut mittariin, niin oon yksityisellä turvallisuusosalalla työskennellyt pääasiassa vartijan tehtävissä. Lisäksi työturvallisuuskorttikouluttajana, ja joitain oppitunteja oon käynyt myös Winnovalla turvallisuusalan opiskelijoille pitämässä ja sitten näyttöjen arviointia myös.

MP: Eli aika pitkä työurakin on sulla jo takana.

JV: Joo kyllä siinä jonkinlaista on jo ehtinyt muodostumaan.

MP: Miten sinusta tuli tämän alan ammattilainen tai jos puhuttaisiin et miten sinusta tuli sinä. Eli kerro jotenkin omasta opiskelu- ja työurastasi tähän asti.

JV: No joo, miten musta tuli minä. Tosiaan peruskoulun jälkeen päädyin turvallisuusalalle oikeestaan sen vuoksi, että yritin lähteä ettimään alaa itelle, jossa tunnen, että teen jotain yhteiskunnallisesti merkityksellistä ja koen, että sillä mun työllä ja tekemisellä on jotain väliä. Ja sen jälkeen nyt sitte päädyin heti 18-vuotiaana kesätöihin alalle ja sain tutkinnonki suoritettua ja suoraan siitä jäin työelämään.

MP: Joo eli selkeästi olet hyvin tämmöinen suunnitelmallinen. Eli pohdit, miten pystyisit vaikuttamaan yhteiskunnallisesti ja mikä olis semmosta merkittävää tekemistä.

JV: Joo kyllä, et jollain tavalla saa sen oma osan tehtyä.

MP: Miten päädyit nykyiseen työhösi?

JV: 2014 oli toinen vuosi opiskelua takana perustutkinnossa, ja piti kesätyötä lähteä etsimään. Lähettelin sähköposteja sitte, jos johonki yritykseen ja lopulta mistään ei oikeen vastausta tullu. Päädyin sitte soittamaan perään Turvatiimille, et ootteko saanu sähköpostia, et kiinnostas tulla kesätöihin, että olisko mahdollisuutta. Ja sieltä sitte vastattiin ja sanottiin, et ei mitään tuu haastatteluun, ja sainki sitä kautta sitte työpaikan. Siinä oikeestaan oleellisempina tähän alalle pääsystä oli se, että soittelin perään, että hei muistatteko mut ja ootteko lukenu mun viestin. Sitä kautta sitten jäätiin myös töihin sinne. Ja lopulta päädyin sitten parin vuoden päästä vaihtamaan vaan firmaa Securitakselle, mutta muuten samankaltaisissa hommissa edelleen.

MP: Joo elikkä semmonen oma aktiivisuus selkeesti tässä tulee esille.

JV: Joo kyllä, et ei heti luovuteta, jos joku ei sähköpostii heti vastaa. Ja avoimii työhakemuksiaki kun monesti yritykset saa kymmeniä helposti kesääkin vasten, niin muistaa sitte, että voi sillä omalla aktiivisuudellaan vaikuttaa hyvinkin paljon siihen, saako paikan vai ei.

MP: No tää on kuulijoillekin ihan hyvää oppia siitä, miten varmistaa, että tulisi valituksi haluamaansa työpaikkaan, eli hakemuksen lisäksi on itse aktiivinen ja muistuttelee itsestään.

JV: Joo kyllä.

MP: No oikeestaan tästäkin ehkä vähän kerroit. Miten päädyit koulusta töihin? Sä olet oikeestaan vähän niinku tehnyt niitä rinnakkain. Eikö?

JV: Joo, kyllä eli kesätöissä alotin siinä opiskeluvuosien välissä. Ja sitte jäin siihen, jatkettiin sopimusta kesän jälkeen ja tein sitten kolmannen vuoden opintojen ohella myös sitte, ihan ilta- ja viikonlopputöitäkin.

MP: No mitä ajattelet tästä niinku ammatillisen koulun pohjasta, mitä oot käyny. Eli minkälaisia eväitä ammatillinen koulutus antoi työelämään, johon sitten siirryit ja missä olit?

JV: Mm, no tuo on hyvä kysymys. Sitä ei tuu oikeestaan mietittyä, en oo sitä sen tarkemmin miettinyt ennen. Mutta ehkä konkreettisempaa on se, että se riskilähtöinen ajattelutapa, mikä sieltä iskostuu takaraivoon. Se kuinka kokonaisvaltaisesti ymmärtää sitä alaa ja tekemistä, niin se ehkä tuolta nuorisopuolelta, perustutkinnon puolelta jäi päällimmäisenä mieleen. Ja erikoisammattitutkinnon puolelta sitte enemmänki se, että samoja asioita pohdittiin ja käytiin läpi, mutta työnjohdon vinkkelistä. Eli anto sitte laajempaa ymmärrystä siihen organisaation toimintaa ja siihe liiketoimintaa, että mitä me tehdään ja miksi.

MP: Kuulostaa oikeen hyvältä. Oot osannut ammentaa kaikista tutkinnoista ne tärkeimmät asiat sinne työelämään. No sitten nykyisestä työpaikasta haluaisin vähän tiedustella, eli kerro jotain nykyisestä työstäsi?

JV: Tosiaan paikallisvartija suurteollisuuden kohteissa. Ollu oikeestaan urani alkumetreillä lähtien. Eli siellä teollisuusalueella suoritetaan paikallisesti vartiointia ja varmistetaan, että alue ja toiminta on turvallista.

MP: No mitä sanoisit, että mikä on parasta nykyisessä työssäsi?

JV: No siellä näkee joka päivä sen oman työn jäljen. Mikään päivä ei oo samanlainen ja toki tykkään siitä, että kollegat on mieluisia totta kai. Ne tekee siitä päivästä semmosen, että ei harmita lähteä töihin. Ja ihan pääsee haastamaan itseään, siitä tota saa tosi paljon ja pystyy kehittymään jatkuvasti.

MP: Mitä ajattelisit, että minkälaista osaamista sinun työsi vaatii?

JV: No varmasti monenlaista. Yks ehkä, ku ollaan palveluammattissa, niin sosiaaliset taidot täytyy olla hyvät. Itseohjautuvuus on varmasti tärkeätä, eli me tehdään kuitenkin pääsääntöisesti täysin itsenäisesti ja yksin työtä. Siinä ei oo kukaan tukemassa tai välttämättä vastaamassa kysymyksiin, jos joku on epäselvää. Täytyy kyetä tekemään niitä itsenäisiä päätöksiä ja tottakai siitä sitte peilautuu myös priorisointi ja ajanhallinta. Eli sieltä saattaa tulla montaa tehtävää samaan aikaan, ja niitä täytyy kyetä sitte jollain tasolla itsenäisesti priorisoimaan.

MP: Kuulostaa siltä, että hyvin itsenäistä työtä siis teet.

JV: Joo kyllä.

MP: No sit tämmönen kysymys, että minkälainen tyyppi pärjää sun työssä? Mikä olis semmone ehkä prototyyppi, mitä voisit sanoa, että täntyyppisessä, haasteellisessa, itsenäisessä työtehtävässä pärjäisi?

JV: No joo, no se mikä on plussaa, että meillä monenlaiset tyypit pärjää ja meillä tarvitaan monenlaisia tyyppejä kyllä. Mut toki niin ku se nousi jo esille, niin tuo itseohjautuvuus on semmone. Mutta myös sitten nopee uusien asioiden omaksuminen ja et paljon tietoa pystyy prosessoimaan ja sisäistämään. Et olosuhteet on tosi muuttuvia, ja joka päivä saattaa tulla uusia kohteita tai ohjeistuksia. Ne täytyy kyetä sisäistämään ja niistä ottaa ne tärkeimmät sit itelleen käyttöön.

MP: Sitte vähä toiseen aiheeseen. Sain kuulla, että olet ollut mielenkiintoisessa vapaaehtoistyössä ja palasit hiljattain Afrikasta. Ja olit tosiaan tekemässä siellä turvallisuuteen liittyvää vapaaehtoistyötä. Ja iha ensimmäiseks haluaisin kysyy, eli mikä sai sinut lähtemään ensinnäkin vapaaehtoistyöhön Afrikkaan?

JV: Todella hyvä kysymys. Ei löydy yhtä ainoota vastausta. Se on varmasti monien asioiden summa. Mutta mitkä on niitä tärkeimpiä, kute jo esiin nousi, niin haluan kokea, että teen jotain merkittävää ja pystyn tekemään sen oman osuuteni. Ja oikeestaan mun täytyy lähteä löytämään ittelleni harjottelupaikkaa ja mietin, että haluaisin tehdä harjottelun ulkomailla näihin korkeakouluopintoihin liittyen ja hankkia kansainvälistä kokemusta. Ja törmäsin tämmöseen vapaaehtoisjärjestöön ja aattelin, et täähän olis win-win-tilanne. Että pääsis samalla tekemään jotain oikeesti merkittävää ja hyödyntämään niitä tieto-taitoja ja oppimaan uudesta ympäristöstä, ja hankkimaan sitä kansainvälistä kokemusta samalla kun sitte harjottelua suorittaa.

MP: No missä tarkalleen ottaen siellä olit?

JV: Joo, olin Keniassa Itä-Afrikassa ja tarkemmin ottaen pienessä savimajakylässä Makongenissa. Se on Kvalen piirikunnan alueella, että ei varmaan paljoa kerro, mutta lähin suurkaupunki on Mombasa, että se varmaan nimeltä ainaki tuttu.

MP: Joo Mombasan tunnistan, mutta en näitä muita, mitä kerroit. Kuulostaa tosi mielenkiintoseks kyllä. No minkälaiset olosuhteet siellä oli? Kun sanoit, puhuit tämmösestä savimajakylästä ja ilmeisesti aika keskellä ei mitään, pieni paikka, niin minkälaiset olosuhteet siellä oli?

JV: Joo no hyvi alkeelliset toki, että asuin paikallisen perheen luona savimajassa ja meillä ei esimerkiksi ollut sisävessaa. Että oli vessakuoppa kaivettu ulos takapihalle maahan ja palmunlehdet oli suojana, että hyvin askeettista. Ja toki sitte elintaso kun on matala, niin siellä ei välttämättä oo kaikilla riittävästi rahaa ruokaan tai puhtaaseen juomaveteen. Että tämmösiä ongelmia ja haasteita siellä esiinty. Mut tosin löyty sitten hyvin toisestakin päästä tai tulotasosta löytyvää asukaskuntaa. Eli oli myös sitte asuntoja, mis oli laattalattiaa, sisävessaa ja syötiin keittiössä keittiön pöydän ääressä, eikä ulkona lattialla matolla, että hyvin vaihtelevaa oli kyllä.

MP: Täytyy sanoa, että kuulostaa siltä et oot aika tämmösen monipuolisen näkökulman saanut siihen, että ihmiset elää hyvin eri tavalla.

JV: Joo kyllä, et toki vajaassa kolmessa kuukaudessa varmasti jäi näkemättä ja kokemattakin paljon, mutta jonkinlainen kuva kyllä on ehtinyt muodostumaan.

MP: No mitä kaikkea työhösi siellä ollessa sitte kuului?

JV: Ihan ensimmäisinä viikkoina työskentelin vapaaehtoisena heidän järjestönsä tämmösen perusviikkorytmin mukaisesti. Jotta sain sitte käsitystä siitä, että mitä se toiminta siellä oikein on. Ja että se olis realistinen, se mun ajatus siitä, että mitä mä lähden tekemään. Että se oikeesti myös tukee sitä toimintaa. Ja sen jälkeen sitte olin turvallisuuskonsultin / -asiantuntijan tehtävissä, eli loin turvallisuusmateriaaleja toimeksiantajalle muun muassa koskien poikkeustilanteissa toimimista, niihin varautumista ja kriisiviestintää esimerkiksi. Ja sitte olin kouluttajana, eli järjestin työturvallisuuskoulutuksia sinne paikallisille vapaaehtoisille ja heidän esimiehille.

MP: Kuulostaa tosi monipuoliselta.

JV: Joo, kyllä lyhyessä ajassa ehti yllättävän paljon tekemään.

MP: Mihin kaikkiin villieläimiin törmäsit, ja liittykö näihin kohtaamisiin jotain hauskoja tai pelottavia tapahtumia?

JV: Joo, no kylässä ei ihan hirveesti ollu villieläimiä, mutta törmäsin kyllä leijonaan ja virtahepoon ja seeproihin savannialueella Masai Maran alueella lähellä Tansanian rajaa. Mutta jos nyt miettii kylässä, niin tähän vastaukseksi sopis nuo apinat, mitkä oli ongelmana. Eli he tuli sisälle savimajoihin ja vei mukanaan kaiken, mitä irti lähti. [MP naurahtaa] Eli joskus saatto istua mun huoneen ovella apina ja sillä oli joku kuppi tai kippo kainalossa, ja sen kanssa se lähti karkuun.

MP: Et aika erilainen maailma niinku, jos ajattelee, mikä on tää länsimainen ja suomalainen maailma ja kulttuuri.

JV: Joo ei oo täällä vastaavii ongelmia tullu vastaan.

MP: Noh minkälaisia neuvoja antaisit niille, jotka haluaisivat lähteä tääntyyppiseen vapaaehtoistyöhön?

JV: En tietenkään varmasti osaa kaikkein parhaimpia neuvoja antaa, kun tosiaan vaan yks kokemus takana. Mutta mikä ehkä tärkein on se, että on selvillä, mitä se vapaaehtoisjärjestö oikeasti siellä tekee ja toimiihan se varmasti sen paikallisen yhteisön ehdoilla. Eli ettei mene sitte oikeesti ojasta allikkoon, että ajatus on kauheen kaunis, mutta yhteisöä ei todellisuudessa otetakaan huomioon ja heidän näkökulmia kuunnella. Et se on ehkä se tärkein. Ja sitten se, että selvittää itselle, että mitkä on ne syyt, miksi sinne lähtee. Eli onhan ne varmasti sitte eettiset ja ei oo itsekkäät, vaan lähetään sinne tekemään oikeesti jotain sille paikalliselle yhteisölle. Ja toki riippuu, lähteekö pelastamaan merikilpikonnia eli meneekö tämmöseen ympäristöön, vai tekeekö sitä vapaaehtoistoimintaa esimerkiksi ystävätoiminnan muodossa. Mutta joka tapauksessa se, että on selvillä itsensä kanssa, että miksi sitä haluaa tehdä.

MP: Kuulostaa hyvin erinomaisilta neuvoilta kuulijoille. No mitä sanoisit, mitä asioita arvostit eniten tässä reissussa?

JV: Joo, no tää oli mun ensimmäinen soolomatka ikinä. Että sitä tietenkin arvostin, että sain kokemusta ja näin, opin uudesta kulttuurista hyvin paljon, sain siitä irti. Ja se, mikä siellä kylässä oli aivan mahtavaa, niin he teki mun olosta todella tervetulleen. Eli se ystävällisyys ja yhteisöllisyys siellä kylässä oli jotain aivan uskomatonta, et mihin ei täällä päin maailmaa törmää.

MP: Mitä asioita sanoisit arvostavasi enemmän reissun jälkeen?

JV: Tää on aika helppo kysymys siinä mielessä, et ehdottomasti terveydenhuoltojärjestelmää. Eli se on täällä meillä aivan loistavalla mallilla verrattuna tuonne Kenian päätyyn, missä ei välttämättä saanu edes ambulanssia kylään soitettua.

MP: No sitte mennään tästä Afrikka-teemasta vähän muihin kysymyksiin. Jos täytyisi nimetä itsestäsi joku taito tai asia, josta olet ylpeä, niin minkä haluaisit nostaa esille?

JV: Jaa, kyllä mä luulen, että se on se sinnikkyys ja päämäärätietoisuus.

MP: No ainaki, mitä tässä oon sua kuunnellu, nää on vahvasti tullu esille. Että tiedät todella, mitä haluat ja mihin suunnistat elämässäsi.

JV: Joo kyllä.

MP: No sitte loppuu tämmösiä lyhyitä, hauskoja kysymyksiä, mitkä kaikille meidän vieraille osotetaan aina haastattelun loppuksi. Niin kysyn sultakin näitä ja näihi voi sillai nopeasti vastata, mikä tulee ensimmäiseksi mieleen. Ja ensimmäisenä ihan kysymys, lapsuuden haaveammatti?

JV: Poliisi.

MP: Eli aika lähelle liippaa, mitä nyt teet. Missä olet erityisen hyvä?

JV: Jaa, apua [naurahtaa]. Kirjoittamisessa oon aika hyvä.

MP: No missä olisi kehitettävää?

JV: Varmasti se, että täytyy osata valita se taistelu, mihin lähtee. Eikä lähtee niihi kaikkii.

MP: Mikä on sun intohimo?

JV: Kyllä se on, nousee edelleen pintaan se, että tunnen tekeväni jotain millä on väliä.

MP: Mistä turhaudut?

JV: Epäselvistä ohjeista ja jos koen, että toimintatapa ei ole tehokas, enkä ymmärrä miksi näin tehdään.

MP: Mikä saa sut nauramaan?

JV: No osaan nauraa itselleni, jos mokaan, mutta myös muille. [naurahtaa]

MP= Mikä on sun lempipaikka?

JV: Luonnossa keskellä metsää, keskellä ei mitään. Ihan täydessä hiljaisuudessa ehdottomasti parasta.

MP: Ihan loppuksi ennen kun lopetamme kysyisin vielä pari kysymystä. Mikä olisi neuvosi ammattikoulussa olevalle itsellesi?

JV: Varmasti, että usko itseesi ja lähde puskemaan niitä tavoitteita ja unelmia päin. Että ei tarvi epäillä, vaikka joku muu niin tekisikin. Sinne vaan ja yrittämään.

MP: Ja ihan viimeiseksi kysymys. Mikä olisi neuvosi nyt ammattikoulua käyville?

JV: Ehkä se on, että ei saa aliarvostaa sitä, mihin haette viimeisenä harjotteluun. Se on todennäköinen paikka, mihin työllistytte koulun jälkeen. Eli panostakaa siihen ja panostakaa siellä ympäristössä siihen, millasen kuvan itsestänne annatte.

MP: Erinomainen neuvo. Kiitos haastattelusta Janica.

JV: Kiitos.

Kertojaääni: Tämä podcast-jakso on tuotettu osana Keski-Suomen Ely-keskuksen rahoittamaa ESR-hanketta Satauraa ammatillisesta!. Hanke kehittää koulutuksesta työelämään ja työelämästä koulutukseen siirtymistä tukevia jatkuvan oppimisen menetelmiä ja palveluita. Hanke monipuolistaa koulutuksen ja työelämän vuorovaikutusta sekä yhteistyötä. Hanketta koordinoi WinNova, osatoteuttajia ovat Kankaanpään opisto ja Sataedu.

[tunnusmusiikki alkaa soida]